

Szczepionki na COVID-19: posłowie spierają się o proponowane zawieszenie patentów

Podczas debaty plenarnej 19 maja europosłowie wyrazili odmienne zdania w sprawie tego, czy UE powinna poprzeć propozycje zawieszenia patentów na szczepionki na koronawirusa.

Niektórzy mówcy podczas debaty

Posłowie debatowali w tej sprawie po tym, jak administracja USA ogłosiła na początku maja, że poprze tymczasowe zawieszenie praw własności intelektualnej do szczepionek i produktów medycznych przeciw COVID-19. Republika Południowej Afryki i Indie zaproponowały to w październiku 2020 r., a kwestia ta jest omawiana w ramach Światowej Organizacji Handlu. Ok. 60 krajów wyraziło poparcie.

Globalna odpowiedzialność

Zwolennicy twierdzą, że zawieszenie praw własności intelektualnej może poprawić globalny dostęp do przystępnych cenowo szczepionek i innych produktów medycznych. Wielu posłów zwróciło uwagę na znaczenie UE jako światowego lidera.

„To prawda, że przez lata obecny model pomógł nam osiągnąć postęp w zakresie gospodarki i opieki zdrowotnej, jednak przy ponad trzech milionach zgonów w wyniku pandemii potrzebujemy wyjątkowych rozwiązań” powiedziała przewodnicząca grupy S&D Iratxe García Pérez (Hiszpania). „Unia Europejska musi zrobić wszystko, co w jej mocy, aby pomóc tym biednym krajom, które nie są w stanie same sobie poradzić. Mówimy o celu, który jest nie tylko humanitarny, ale także geostrategiczny”.

Philippe Lamberts (Zieloni/Wolne Przymierze Europejskie, Belgia) powiedział: „W tej chwili setki milionów ludzi nadal nie ma dostępu do szczepionek, które mogłyby uratować im życie, ponieważ nie urodzili się we właściwym miejscu. (...) Europa musi traktować szczepionki jako globalne dobro wspólne, którego ilość i ceny nie mogą być pozostawione w rękach trzech-czterech dużych firm farmaceutycznych”.

„Jak do tego doszliśmy? Dzisiaj po raz kolejny dyskutujemy o rezygnacji z patentów na szczepionki. To powinno być jasne od samego początku” powiedziała Manon Aubry (Lewica, Francja). „Stawką są miliony istnień ludzkich, a wasz brak działania zabija ludzi.”

Inne środki mogłyby być skuteczniejsze, twierdzą posłowie

Inni mówcy podczas debaty stwierdzili, że zawieszenie patentów nie przyniesie szybkich rezultatów na poziomie globalnym i zaproponowali alternatywne sposoby pomocy krajom borykającym się z problemami.

Esther de Lange (EPL, Holandia) powiedziała, że UE wyeksportowała prawie tyle samo szczepionek, ile zatrzymała na własny użytek. „Potrzebujemy zniesienia barier w eksporcie materiałów i szczepionek, zwłaszcza przez kraje takie jak Wielka Brytania i Stany Zjednoczone. Darowizny muszą zostać zwiększone. Produkcja musi zostać drastycznie zwiększona tutaj, ale także w Afryce, Azji i Ameryce Łacińskiej. UE powinna w szczególności pomóc Afryce w samodzielnym wytwarzaniu szczepionek. Wiedza potrzebna do produkcji szczepionek musi być przekazywana i udostępniana” powiedziała.

Dacian Cioloș (Grupa Renew, Rumunia) powiedział, że propozycja Stanów Zjednoczonych dotycząca zawieszenia patentów na szczepionki nie rozwiązuje rzeczywistych problemów: „[Prezydent USA] Biden nie przedstawia na czas odpowiedzi, zawieszenie patentów to długa i złożona procedura. Co tak naprawdę musimy zrobić to wysłać pomoc biednym ludziom teraz”. Podkreślił, że Stany Zjednoczone powinny wspierać inicjatywę Covax, której celem jest zapewnienie krajom o niskich i średnich dochodach dostępu do testów, terapii i szczepionek.

Roman Haider (Tożsamość i Demokracja, Austria) wątpił, czy kraje rozwijające się byłyby w stanie produkować odpowiednią ilość odpowiedniej jakości szczepionek w szybszym tempie niż kraje zachodnie, Chiny i Rosja: „Tak naprawdę nie zyskalibyśmy ani czasu, ani dodatkowych dawek szczepionek, rezygnując z praw własności intelektualnej” powiedział, nazywając propozycję „atakami na własność, w tym przypadku na prawa własności intelektualnej”.

Geert Bourgeois (EKR, Belgia) stwierdził: „Zawieszenie patentów to tzw. fałszywy dobry pomysł. (...) Nikt nie jest w stanie wykazać, że zawieszenie patentów doprowadzi do przyspieszenia [produkcji] i wzrostu liczby szczepionek. Produkcja szczepionek jest bardzo złożona; ustanowienie produkcji i kontroli jakości zajmuje tyle lat, że zawieszenie patentów nie da żadnego efektu w 2021 roku. Prawdziwym rozwiązaniem jest doprowadzenie do drastycznego wzrostu produkcji tutaj i wydaje się, że nam się to udaje”.

Przemawiający w imieniu portugalskiej prezydencji Rady Augusto Santos Silva powiedział, że UE jest gotowa przedyskutować konkretne propozycje dotyczące praw własności intelektualnej do szczepionek. Powiedział jednak, że obecne ramy międzynarodowe są już elastyczne i przewidują obowiązkowe licencje, które mogą pozwolić na eksport do krajów pozbawionych zdolności produkcyjnej.

Wiceprzewodniczący wykonawczy Komisji Europejskiej Valdis Dombrovskis stwierdził: „Obowiązki Europy nie kończą się na naszych granicach. Zawsze pamiętaliśmy o potrzebie globalnej solidarności i okazywaliśmy solidarność, podejmując znaczące działania, ponieważ nikt nie jest bezpieczny, dopóki wszyscy nie będą bezpieczni”.

„Zwiększenie produkcji i szerzej zakrojone oraz szybsze rozpowszechnianie szczepionek po przystępnej cenie to najskuteczniejszy sposób walki z pandemią na całym świecie w tym krytycznym momencie” dodał.

Posłowie przyjęli 10 czerwca [rezolucję popierającą tymczasowe zawieszenie patentów na szczepionki na COVID-19](#), argumentując, że powinno to poprawić globalny dostęp do niedrogich szczepionek i pomóc w rozwiązaniu problemu niedoborów dostaw.